

Hestene i 1914.

Af Statskonsulent *J. Jensen.*

Det forløbne Aar har været det mærkeligste og i visse Maader det bedste Aar, vor Hesteavl har kendt, hvilket alene skyldes Krigen; thi uden den havde der ikke været noget særligt at bemærke. I alt Fald vilde 1914 ikke være bleven noget godt Hestear, paa Grund af den tørre, varme Sommer, der ødelagde Græsvæksten og formindskede Høstudbyttet i en betænkelig Grad.

Hvad Hesteudførselen angaar, maa Aaret deles i to Halvdele, hvoraf den første omfatter Tiden indtil 1. August, til hvilket Tidspunkt der foreligger officielle statistiske Oplysninger. Sammenlignet med 1913 har Udførselen i dette Tidspunkt været lidt mindre i 1914, nemlig c. 17,000 Heste mod c. 17,800 foruden Føllene, tilsammen 17,268 mod 17,982. Den 1. August begyndte anden Halvdel med Krigen, der i den første halve Maaned standsede al Udførsel; men da Banerne sydpaa blev fri, tog Hesteopkøbene til Tyskland lidt efter lidt Fart. Det ophævede straks Hestetolden, der med paaløbende Omkostninger beløb sig til omtrent 70 Kr., men Virkningen deraf mærkedes til at begynde med ikke paa Hestepriisen, der ikke steg nævneværdigt. Hestehandlerne tog simpelthen denne lille Fortjeneste med. Men, som Efterspørgslen tiltog, lærte Folk at tage mere i Munden — om de end ikke lærte at tage Munden fuld — saa Priisen steg hurtigt, ja Dag for Dag og lidt efter lidt til en hidtil ukendt Højde. I Løbet af en Maaned, ved Midten

af September, var Prisstigningen i Gennemsnit naaet c. 400 Kr., idet bedste Handelsheste kostede c. 1500 Kr. og aldrende Heste endog med Fejl 6—800 Kr. og derover. Plagene fulgte med, medens Følprisen holdt sig nede paa 3—400 Kr. I Løbet af en Maaned til gik Gennemsnitsprisen yderligere i Vejret til mindst 500 Kr. over Normalen, medens Kvaliteten stadig aftog og Foderstanden forringedes — men lige meget! Over hele Landet var der et Kapløb uden Lige af Tyskere og Danskere, Hestehandlere og alle mulige »Forretningsmænd«, der købte Heste for enhver Pris og uden Hensyn til Fejl eller Alder. Det var en Dans om Guldkalven, som ingen havde oplevet Mage til. Og der tjentes ogsaa Penge, ja Formuer, især i de første Par Maaneder, om maaske knapt saa kolossalt, som mange troede. Man maa vistnok forudsætte, at Tyskerne ikke lige straks skruede Prisen op for sig selv, mere end det var nødvendigt. Men blot 100 Kr. Førtjeneste paa hver Hest betyder jo meget.

Dette sindssvage Opkøb gjorde naturligvis adskillige nervøse, navnlig Folk der havde solgt for tidligt og ikke kunde faa købt igen, og Nervøsiteten bredte sig til Landbrugets ledende Kredse, der følte Ansvar for Bevarelsen af den nødvendige Hestekraft her i Landet i Nu- og Fremtid. Landbrugets Organisationer fik derfor udvirket et Udførselsforbud (af 30. September) for Føl og Plage. Men det forandrede ikke kendeligt Forholdene, da der ikke var væsentlig Udførsel af saadanne, men kun Efterspørgsel efter »fuldtandede« og ældre Heste. Derimod vakte det en Del Uvillie og Forundring ved at sætte Landbrugerne under Formynderskab, og der var adskillige, der mente ligesom afdøde Sekretær *S. P. Petersen*, som ved en given Lejlighed har udtalt: »Jeg er principmæssig imod at gaa til Lovgivningsmagten for at faa paabudt det, vi selv skulde gøre«.

Om ved 1. November kom der i Bladene Antydning af, at der var under Opsejling et almindeligt Udfør-

selsforbud for Heste, og da Rygterne gentoges, begyndte man at indrette sig paa denne Mulighed. Folk, der havde knapt med Foder, blev bange for ikke at faa solgt forinden. Endelig den 23. November kom Forbudet. Men da der udstedtes Dispensation derfra for Heste, der skulde være købt forinden, vedblev Handelen en 14 Dages Tid, vistnok alene i Hestehandlernes Favør.

Hvor mange Heste, der er solgt i de halvfjerde Maaned, er ikke offentliggjort, man gætter paa mellem 50 og 100 Tusinde udover Normalen, der er 7—8000, hvilket Tal sikkert ogsaa vilde have passet for 1914. Hovedmængden er naturligvis kommen fra Jylland, om ogsaa Øerne har leveret et stort Kontingent, saaledes er der fra Bornholm udført 1000 Heste ud over det sædvanlige Antal, af en Bestand paa c. 9000. Som anført har Udførselen i alt væsentligt omfattet fuldmodne og ældre, selv gamle Heste og af alle Slags, endog store »Russere« og »Norbagger«. Foruden at der altsaa er tyndet meget stærkt ud i Beholdningen af det, man er vant til at betegne som Handelsheste, saa der i en nærmere Fremtid ikke bliver meget at afsætte af den Vare, er der særlig ryddet op i vor Overflod af gamle, tarvelige Heste, som vi, følgende Traditionen, omhyggelig har gemt paa som en Nationalskat. Danmark har jo været et Eldorado for gamle Heste. Da saa Oprydningen kom, skete det ogsaa til Gavns, men ikke til Overflod. Thi det viser sig nu, at der var Heste nok til Hjemmebrugen. Landet har altsaa underholdt en Overflødhed af Ædere, som kunde undværes, og ikke mindst derigennem har Hestesalget gjort os Gavn. Denne dyre Hesteluksus vil forhaabentlig indskrænkes herefter.

Naar man vil opgøre Pengeregnskabet over Hesteforretningen, maa man, da vi jo har kunnet undvære de solgte Heste, regne Beparselsen af Foder i c. $\frac{1}{2}$ Aar til alle dem, der er gaaet bort ud over det ordinære Antal, og med de høje Foderpriser kan vist Prisen pr.

Hest pr. Dag, indbefattet de indvundne Renter af Salgssummen, sættes til c. 2 Kr. Hvad der er sparet er jo fortjent! Og det bliver ikke faa Millioner paa denne Konto. Hertil kommer saa Indtægten ved Salg af antagelig 50,000 overflødige Heste à 800—1000 Kr. samt en Stigning af c. 500 Kr. ud over det ordinære for de øvrige Tusinder, som kan regnes for Handelsvare. Tilsammenlagt bliver de nævnte Summer tillige med Hestehandlerfortjenesten og Jernbanefragten vistnok op imod 100 Millioner Netto, som Landet har tjent paa Hestekontoen under Krigen. Hertil kommer endvidere, rent statusmæssigt opgjort, ved Hesteprisens Stigning med blot 3—400 Kr. pr. Stk., en Forøgelse af Nationalformuen paa et Par Hundrede Millioner.

Man plejer ellers ikke i de senere Aar at regne med Hestene som produktive eller væsentlig indbringende for Landet, idet Landøkonomerne er tilbøjelige til kun at tage det i Betragtning, som kommer ind ved Udførsel, samt at beregne Arbejde som Udgift. Men i 1914 har Hestene dog tiltvunget sig en vis Respekt, især da de en Tid var det eneste Lyspunkt i vor Omsætning med Udlandet.

Hvad Indførselen angaar, da udgjorde den i Aarets første 7 Maaneder c. 11,000 mod c. 12,500 Aaret forud, foruden nogle faa Føl. Og hele Aaret op imod 20,000 Stkr., hvoraf c. 1500 Føl, mod 17,000, hvoraf 275 Føl i 1913. Saasnart Krigen brød ud, lukkede alle Lande for Hesteudførselen, saa vi kun havde Island at haabe paa. Udførselen derfra begynder først i Efterommeren, og vi fik ogsaa i Aarets Løb det sædvanlige Antal derfra: c. 1300.

Da Efteraaret kom, og Høsten viste sig tarvelig baade i Sverige og Norge, rørte Landbruget sig i begge Lande for at faa nogen Udførsel af overflødige Heste, og det lykkedes ogsaa, men rigtignok med betydelig Indskrænkning i den frie Omsætning. Fra Sverige havde vi inden Krigen faaet 3000 Heste, og siden omtrent et

Par Tusinde + 1000 Føl. Myndighederne dør solgte nok til fast Pris de bedste Heste til Tyskland, og af det, der blev tilovers, fik vi som anført en Del, navnlig Føl, som Tyskerne ikke brød sig om. Men tilsidst stoppede man for Udførselen af de opkøbte Heste hertil, en slem Streg i Regningen. Norge har derimod været vort Spisekammer siden Oktober, da man aabnede Døren paa Klem for en Udførsel paa 1200 Stkr. Vore Hestehandlere gjorde rent Bord deroppe i Løbet af et Par Dage. Det var temmelig store, forholdsvis gode, unge Heste, der, da de var købt til den almindelige Hestepriis i Norge og blev solgt her til den danske Krigspris, gav Hestehandlerne en Avance paa flere Hundrede Kr. pr. Stkr. For at hindre en Gentagelse af Overrumplingen vedtog den norske Regering, at fremtidig Salg til Udlandet kun maatte ske gennem Landboforeningerne, ligesom Tilfældet var i Sverige. Følgen heraf blev, at Varen forringedes betydeligt, samtidig med at Prisen steg. Vi har ialt faaet 4—5000 Stkr., hvoraf nogle Føl, medens vi i Fjor blot indførte c. 200 Heste fra Norge.

Heldigvis sker Hovedimporten af »Russere« fornemlig i Aarets første Del, hvorfor vi har modtaget 6,500 Stkr., paa nær 600 det samme Antal som i 1913. Fra andre Lande har vi faaet c. 1000 Heste, hvoraf fra Belgien kun 21 Stkr. + 17 Føl.

Under saa ekceptionelle Forhold som i 1914 var det ikke alene af Betydning at have Rede paa Ud- og Indførsel, men ogsaa paa Bestanden i det hele, hvilket kun opnaas gennem almindelig Tælling. Den 15. Juli holdtes den sidste af de sædvanlige 5-aarige Kreaturtællinger.

Hestebestanden udgjorde da 567,000 Stkr., hvilket er 32,000 flere end 1909. Forøgelsen skyldes særlig Smaahestene, der er gaaet op fra 26,000 til 87,000; medens hverken Føl eller 1 Aars Plage er tiltaget nævneværdigt. Da Tællingen foregik inden Følhandelen begyndte, er Antallet af Føl under et Aar at regne for

Landets egen Produktion i 1914, der er talt til 39,369. Hvor mange Føl der er døde forinden, vides desværre ikke, men Tallet maa vist sættes til nogle faa Tusinde, og Antallet af de i 1913 bedækkede Hopper er derefter antagelig 80—90,000, medens der ialt var 237,000 (mest indenlandske) Hopper mod 189,000 Vallaker, 3 Aar og derover. Af Heste i arbejdsfør Alder var der saaledes — Hingstene indbefattet — godt 430,000, hvortil kommer en Del af de 38,000 2-aars Plage, eller tilsammen omtrent 450,000 Arbejdsheste. Herfra maa først trækkes de 87,000 Smaaheste (mest Vallaker), og fra Resten: henved 350,000 bliver saa at drage Eksporten under Krigen, hvilken giver et stort Procenttal. Til Dækning deraf er der alene den opvoksende Ungdom og de faa indførte Heste; men med god Økonomi gaar det nok.

Hvad Avlen angaar, udviser Tællingen jo, at Til-læget ikke er forøget siden 1909; men det har ogsaa været stort og vil herefter formodentlig stige i nogle Aar. Den »Strømkæntning«, der har kunnet mærkes i flere Aar i Retning mod Krydsning, var i Aarets første Halvdel stærkere, idet der indførtes flere og flere belgiske og oldenborgske Hingste. »Renavlen«, der nu i mange Aar har været det ene herskende Avlsprincip, rokkes der ved baade fra Handelens og Videnskabens Side, hvortil kommer, at den Opblomstring, der ved enkelte fremragende Hingste var kendelig indenfor vore nationale Racer, synes ved deres Afgang at være standset m. H. t. Hingsteopgrøden. Endvidere begynder man at kunne spore — som Kulturens tro Følgesvende — kedelige Ulemper indenfor »Eliteavlen«, saasom tiltagende Dødelighed blandt Hingste og Føl, Kastning, mangelfuld Frugtbarhed og visse Fejl. Om en Krydsning vilde være Modvægt, hvad mange tror, er dog uvist. Som Forholdene siden Krigen stiller sig, er Spørgsmaalet foreløbigt stillet i Bero, da Tilgang af Avlsmateriale udefra er standset.

Ligesom Markeder har været Mønstringspladser

for Salgsvaren, er Kaaringer og Dyrskuere det for Avls-
materialet.

• Kaaringer over unge, svære Hingste inden Bedækningstiden prægedes af det ovenfor antydede. Der var paa Fyn og paa Lolland en forholdsvis stor og paa førstnævnte Sted ikke daarlig Repræsentation af belgiske Hingste, medens Tallet har holdt sig uforandret lavt i Jylland. Hvad de jyske Heste angaar, da gik paa én Gang og for mange helt uventet Antallet af kaarede 3-Aars Hingste i Jylland ned fra over 40 til 24, noget, som der ikke har været Sidestykke til siden 1897. Som bekendt er der gode og daarlige Hingsteaar, og et Misvækstaar er derfor ikke afskrækkende. Til Gengæld var der én Spids iblandt, som overtraf det bedste, der hidtil er præsteret. Men nægtes kan det ikke, at de, der skulde erstatte Avlsmatadorerne, der gaar bort, lader noget vente paa sig.

Af Dyrskuere afholdtes de sædvanlige, af hvilke det jyske Ungskue, denne Gang i Randers, var det største og mest interessante. Det var godt besøgt og begunstiget af Vejret; men Kvaliteten var for Hingstens Vedkommende ikke høj, hvorvel der ikke spares paa Præmierne. Der blev saaledes anerkendt 38 3 Aars Hingste, hvoraf 23 med Pengepræmier, og 69 2 Aars, hvoraf 49 med Pengepræmier. Paa lidt nær blev det hele hædret. Det er en Rundhaandethed, som ikke ubetinget er af det gode, og som svækker Bedømmelsens Betydning. I andre Kulturlande uddeler man faa og gode Præmier til de bedste Dyr, saa det er en Ære og Fordel at opnaa dem. Her er det en Skam ikke at blive anerkendt. 4. Præmiegruppe kunde absolut stryges, da de Hingste, der opnaar den Ære at blive sat deri, sjældent gør Gavn og heller ikke bliver solgt — som Regel.

I 2 Aars-Holdet var der to, der fik og fortjente 1. Præmie; men der var egentlig ingen kvalificeret til 2. Præmie; de der kom i 2. Gruppe var kun ordentlige

3. Præmiehingste, og det meste af Resten var højst præmieværdig. I 3 Aars-Holdet fik den under Kaaringerne omtalte Spids, Duks, 1. Præmie og 3 andre gode Hingste 2. Præmie, medens der ogsaa var nogle enkelte ordentlige Hingste i de følgende Præmiegrupper.

Hopperne var mange og gode, og der blev ogsaa uddelt Præmier til næsten alt, hvad der var mødt, hvilket her kan være en berettiget Belønning for at give Møde. Der uddeltes ingen 1. Præmie blandt 3 Aars Hopperne, hvad der kunde se ud som en Falliterklæring for Aargangen og Racen, hvilket dog ingenlunde var Tilfældet. Til 2 Aars Hopperne uddeltes der derimod fire 1. Præmier, saa Principperne divergerede en Del, eftersom Kvaliteten ikke var meget forskellig, hvilket er uheldigt.

Det fynske Fællesskue for unge Hingste fik mest sit Præg ved de mange og ganske gode belgiske Hingste, der var udstillet.

Blandt Øernes andre Skuer var der en interessant Opvisning af rene og blandede Belgiere i Gørlev, Holbæk Amt, hvor der var fremstillet mange temmelig store, velplejede, ret kønne og reelle, men ikke svære Hopper af den Slags, som Sjællænderne synes om, og en Del svære Plage efter en kæmpestor og førbenet belgisk Hingst. Men af renblodige Belgiere var dér ikke mange, der imponerede.

Et andet sjællandsk Skue, som gør Fordring paa Omtale, var det i Frederiksborg, hvor Hopperne var fortrinlige. Fremgangen — at dømme efter hvad der gennem Aarene har været udstillet ved Skuet — er stor og det i alle Retninger. Og Kritiken, der vel tidligere kan have været berettiget, maa nu forstumme. Den Snak om »Forgrovelse«, som har været gentaget, til den er bleven troet af mange, er i alt Fald ikke berettiget; thi »Frederiksborgerne« er absolut elegantere end nogensinde, og det gør da ingen Skade, at de er bleven større og solidere af Ben, idet hverken Humør eller Gang er

gaaet tilbage. Den gamle Klage over, at de ikke ogsaa er Rideheste, forstummer i Specialiseringens Tidsalder. En elegant Kørehest med Rejsning og Hals, som ingen anden Race har Mage til, har ogsaa sit Publikum, fornuftigvis.

Men næsten endnu større Interesse knyttede der sig til det skaanske Jubilæumsskue i Malmø, der varede en hel Uge i Juni. Thi i de senere Aar er Svenskerne jo bleven heldige Konkurrenter til os paa den svære Hesteavls Omraade, ikke at tale om, at de har imponeret os ved de paa Skuerne i København 1905 og 1913 udstillede ædle Heste.

I Aarenes Løb har der været afholdt mange store Skuer i Skaane, saa der derigennem har været god Lejlighed til at se det bedste af den svenske Avl, og navnlig skulde dette store Skue jo være præget af Fremgangen og Forandringen. Men der blev man noget skuffet. Skuets store Flertal og Glansnummer var som sædvanlig det ædle Halvblod, nærmest til Ridebrug, og det var paa lidt nær ogsaa tillagt i Skaane. Hvad de svære Heste angik, var de repræsenteret ved Belgiere og Clydesdal'ere. »Halvblod« eller Blandinger var ikke udstillet. Tidligere har Clydesdal'erne haft Overtaget, medens de nu fortrænges af Belgierne. Og det sker næppe paa Grund af Mode eller Lune; thi begge Racer har været prøvet i en lang Aarrække ved Siden af hinanden, og efter Eksteriøret at dømme har der blandt de engelske, svære Heste været bedre Individier end blandt Belgierne, haade før og nu. Thi efter danske Begreber var de 16 udstillede Foreningshingste, der alle var indført fra Belgien, ingenlunde Matadorer, og de har vist heller ikke været dyre i Indkøb. Af selvtillagte Hingste var der kun enkelte Undermaalere, hvorimod næsten alle Hopperne var iødt i Sverige. Men de var hverken ensartede eller betydelige, nærmest noget smaa og finbenede. Efter i over en Menneskealder at have indført en Mængde belgiske Heste til Avl, synes man altsaa

endnu ikke at kunne lægge Hingste og daarligt nok Avlshopper til i Skaane.

Det store aarlige Hesteskue i Brüssel var denne Gang besøgt af enkelte heste- og handelskyndige Danske, og da det næppe saa snart bliver genoptaget, kan det være berettiget at fremdrage noget af det, de Besøgende lærte der, dels efter Præmieringen og dels efter de betalte Priser for Hingste. Resultatet synes at kunne sammenfattes i følgende: Der forlangtes en baade, stor og tung, men tillige velformet og ret køn Hest med solide Ben og god Gang, for at opnaa en høj Pris. Hingste, hørende til den lille Præmiegruppe (saakaldte »Ardennerne«), men af lige saa god Kvalitet som de i den store Afdeling, kostede kun $\frac{1}{3}$ mod disse. Og lette, navnlig letlivede eller uskønne Individuer, selv ret korrekte, kunde købes for nogle faa 1000 francs.

Efter Krigen er Forholdene nu helt forandrede, saa den indhøstede Lære ikke for os vil faa direkte Betydning, idet den belgiske Hest, selv om den ikke bliver helt ødelagt, næppe i en overskuelig Fremtid vil blive nogen Eksportvare. Vor paabegyndte belgiske Hesteavl har derved faaet et Knæk, som den næppe vil komme over. Thi at tænke, at vi, med det Materiale vi har faaet fra Belgien, herefter kan staa paa egne Ben, synes et dristigt Haab. Der er et langt Spring fra at kunne levere ordentlige Krydningsprodukter til godt Avlsmateriale, det har vist sig baade i Sverige og paa Sjælland, hvor Brillant begyndte for 20 Aar siden. Det er nærmest at vente, at det fremmede noget før eller senere vil gaa op i den hjemlige Bestand — med Fordel eller Tab? Herefter maa vi antagelig stole paa os selv og søge at gøre os Stillingen saa fordelagtig som mulig. Thi ved vor overmægtige Konkurrent: Belgiens Forsvinden, opnaar vi som Nr. 2 sandsynligvis en gunstigere Stilling paa Verdensmarkedet, som det fornuftigvis gælder om at udnytte. Og det sker muligvis bedst ved at tage den belgiske Avl til Forbillede.

Vel mangler vi Betingelser for at naa denne, som er skabt gennem Aarhundreder under de gunstigste Forhold, saasom en græsrig og frugtbar Jordbund og derfor en oprindelig kolossal og gennem Tiderne ensartet Race at arbejde med; men vi kan efter Evne efterligne de Bestræbelser, Belgierne har gjort sig i den sidste Menneskealder, for at faa deres Hesterace køn, solid af Lemmer og godt gaaende med Bibeholdelse af »Slaget« og Vægten, hvilket tilsammen skabte dens Verdensberømmelse. Vi har i samme Tidsrum maattet samle os om at omdanne vor lette, forblandede Hestebestand, der ikke mere gjorde Fyldest, efter de ændrede Krav, til en muligst stor og svær Hestetype, og det er forsaavidt lykkedes, som vi nu staar med en nogenlunde god og ensartet Hoppebestand, der er et nødvendigt Grundlag for Arbejde i nævnte eller mulig i en anden Retning. Thi Tiden er jo stadig Udvikling underkastet, Kravene ændres, og som Fabrikanter kan Opdrætterne ikke heller blive staaende stille. Dog er der i Hesteavl den Forbehold at tage, at man ikke kan alt, hvad man vil. Pludselige og voldsomme Spring fører kun til Fortræd, hvad vi har erfaret. Derfor er det nødvendigt at have en aarvaagen og sagkyndig Ledelse, der ikke er stivnet i Dogmer, til at gribe de Muligheder, der byder sig efter Krigen.

Hvad den lette Avl angaar, da er »Krigshestene« igen kommen i Forgrunden. Den østpreussiske Rytterhesteavl har ogsaa faaet et Knæk ved Krigen, som den næppe saa snart forvinder, og den berømte nordtyske, ligesom rimeligvis den normandiske, Hesteavl er ligeledes stærkt medtaget. Vor egen Hær har faaet at føle, hvad det betyder, at Udlandet lukker. Med mindre al Krigsrustning ophører, vil der sandsynligvis blive gyldne Tider for Remonteheste-Produktionen. Her er vi ikke med saaledes som Svenskerne. Hele vort Arbejde har jo gaaet ud paa at producere Vognheste, hvilket er lykkedes ganske godt, efter at man er bleven enig om Maal og

Midler. Vor Frederigsborghest, der var repræsenteret gennem 8 unge røde Hopper ved Skuet i Malmø, viste tydeligt Forskellen mellem en Køre- og en moderne Ridehest, saa det meningsløse i at regne den første blot for en grovere Udgave af den sidste var i Øjne springende. Det er to forskellige Typer — lettere og ædlere eller grovere — hvorfor en Omdannelse af vor nationale lette Hest til en moderne Remonte vil blive Krydningsavl. Ogsaa for vor lette Hesteavls Vedkommende vil det saaledes være vanskeligt at spaa rigtigt om, hvad Følgerne af Krigen vil blive.

Fodringssspørgsmaalet har i Vinter været mere aktuelt end det plejer, paa Grund af den høje Havrepris, der er naaet til 12—15 Øre pr. Pd. Men da de andre Foderemner heller ikke har været billige, har der ikke været meget vundet ved at bruge Surrogater. En Tid har Bygget dog været adskilligt billigere, og senere har Majsens været naturlig Erstatning for den urimelig dyre Havre. Militæret er nu endelig kommen med paa denne i det borgerlige Liv gammelkendte fordelagtige Ombytning. Roerne er sikkert ogsaa i større Maalestok end tidligere benyttet til Hestefoder; men det er kedeligt nok kun lidt deraf, en Hestemave, sammenlignet med en Kovom, kan rumme. Det var sikkert derfor formaalstjenligt at forsøge Sukkerøer som Hestefoder.

Om Hestehandelen er der ud over det anførte ikke meget at tilføje. Hesteprisen var forud for Krigen jo omtrent som det foregaaende Aar. Da Udførselsforbudet endelig kom, standsede pludselig al Hestehandel, og man var stærkt spændt paa, hvad Prisen vilde blive, naar Hjemmemarkedet og ikke Verdensmarkedet bestemte den. Men den holdt sig, dels fordi man frygtede Hestemangel, og dels fordi Forandring i Pris kun sker langsomt. En anden Sag bliver det, hvordan Hesteprisen stiller sig i Fremtiden. Efter alle Solemærker at dømme vil den blive høj; thi der er og bliver sikkert efter Krigen Hestemangel i Europa. For os som Pro-

ducenter er det jo glædelige Udsigter; thi Hesteavl har hidtil ikke hørt til de særlig lønnende Forretninger. Det har nærmest kunnet regnes for en Skat, der hvilede paa Landbruget: at levere Staten og Forretningsverdenen Heste til de Priser, som de behagede at bestemme. Og det har gaaet, idet Regnestykket om Produktionsprisen for en Hest ikke har været forretningsmæssigt opgjort. Tilbud og Efterspørgsel har heller ikke spillet nogen væsentlig Rolle indenfor kortere Tidsrum. Den Pris, vore Heste har staaet i i 40 Aar, har paa lidt nær og for den bedste Vare været den, der blev sat ved Kri-gen 18⁷⁰/₇₁ og i Guldalderperioden indtil 18⁷⁵/₇₆. Da steg Prisen henved 100 pCt. Saa faldt den, navnlig for simple Varer, i 80'erne, men dog ikke lavere end til c. 1000 Kr. for bedste Sort, der tidligere havde naaet 600 Rdlr. Trods Stigningen i dette Aarhundrede og Kvalitetens Forbedring var vi dog ikke før Krigen kommen over de 1200 Kr. Men i Løbet af nogle Maaneder gik Prisen atter fra 50—100 pCt. i Vejret, og der er som sagt ingen Rimelighed for, at den atter gaar ned til det tidligere lave Niveau.

En sandsynlig Følge af den forventede Guldalder bliver et unaturligt stærkt Tillæg, saa Fordelen for en Del gaar tabt ved Kvalitetens Forringelse. Thi »en-hver« Hopper vil blive bedækket lige fra 2 Aars Alderen, og paa Grund af Mangel paa gode Hingste af daarlige, saa de abnorme Forhold næppe vil bidrage til Avlens Højnelse.

Avlsdyrprisen har ikke undergaaet nogen kendelig Forandring, uden for saa vidt Hopper og Hoppeplage har fulgt den almindelige Opgang, og Hingstehandel har der ikke været meget af i Aarets sidste Halvdel, dels fordi Folk blev betænkelige ved Krigstilstanden, og vel tildels ogsaa fordi man saa, hvor mange, der havde brændt sig i det forløbne Aar ved Køb af dyre Hingst-plage og Føl. Døg solgtes en 1 ³/₄ Aars jysk Hingst-plag for 22,000 Kr. kontant + 23,000 Kr. paa Vilkaar

til en Hesteavlsforening ved Hobro. At det var en god Plag siger sig selv, og af den Type, som Idealet er for den belgiske Hest: bred, dyb og kort, sluttet Kropbygning. Omtrent samtidig solgtes til Lolland en $3\frac{3}{4}$ Aars belgisk Hingst, der lige før Krigen var indført til Fyn, hvor den stod højst med 1. Præmie ved Fællesskuet i Odense, for 18,000 Kr. kontant + 7,000 Kr. Vilkaar. Begge har en uheldig Farve, men er gode hver indenfor sin Race, og selvfølgelig af fin Afstamning.

Sygdomme har Hestene heldigvis været forskaanede for, men ellers har de ikke haft det for godt; thi der var fuldt op af Arbejde til dem i Efteraaret. Roekørslen er stræng og kræver stærke Heste. Hvor Hestekraften er for ringe, kan Arbejdet uden hensyns- og omsigtsfuld Behandling derfor grænse til Dyrplageri. Vore Dyrbeskyttere skulde hellere se ud paa Arbejdspladserne end forse sig paa saadanne Bagateller som Skyklapper.

Lovgivningsmagten har haft en ny Dyrplagerilov til Behandling. Et af Hovedpunkterne deri er Forbudet mod Kupering af Hestehaler. Denne Mode er endnu ikke kommen hertil i nævneværdig Grad, og den dyrkes kun i Byerne. Men saa snart vore Heste kommer paa Stald syd for Grænsen, lader Hestehandlerne dem kupere, noget, som betaler sig godt for dem.
